

DAGVLINDERS, OVERDAG VLIEGENDE NACHTVLINDERS EN MICROVLINDERS AWZI-TERREIN 2010

KNNV afdeling Delfland

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
email: afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Samenvatting	3
3. Methode	3
4. Resultaten dagvlinders	3
5. Resultaten microvlinders en overdag vliegende nachtvinders	5
6. Conclusie	5
7. Aanbevelingen beheer	6
8. Verantwoording	6
Jaarlijst dagvlinders	7
Jaarlijst overdag vliegende nachtvinders	7
Jaarlijst microvlinders	7

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2011

Referentie: Dagvlinders, overdag vliegende nachtvinders en microvlinders AWZI-terrein 2010, KNNV afdeling Delfland, 2011

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

1. Inleiding

Waarnemingen, data, beheer met betrekking tot de monitoring route in de locatie AWZI (AfvalWateringZuiveringInstallatie) 2010 zijn in dit verslag weergegeven. Het betreft hier het wandelgebied rondom de genoemde installatie en een pad dat deels grenst aan deze locatie en deels aan een zuidelijk gelegen talud van de A4. De totale route heeft een lengte van 2500 meter en kent een aantal sectoren met bloem- en kruidenrijke flora en/of grassen, jonge aanplant van loofbomen en heesters en rietkragen. In voorgaande jaren, monitoring vindt plaats vanaf 2008, is gebleken dat in deze locatie een forse populatie icarusblauwtjes voorkomt, ook het kwetsbare bruine blauwtje heeft hier een populatie evenals de argusvlinder. In 2010 zijn afspraken gemaakt met de beheerder (Hoogheemraadschap Delfland) van genoemde locatie betreffende maai-beheer en inrichting (nieuwe aanplant na goedkeuring) welke in september een aanvang namen, deze zijn in eerste instantie gericht op het in stand houden van de nu aanwezige populaties vlinders.

2. Samenvatting

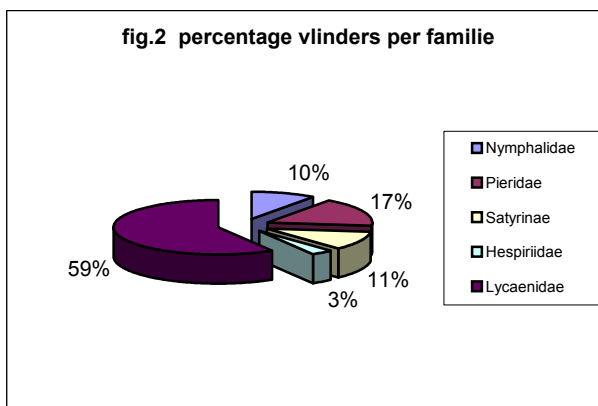
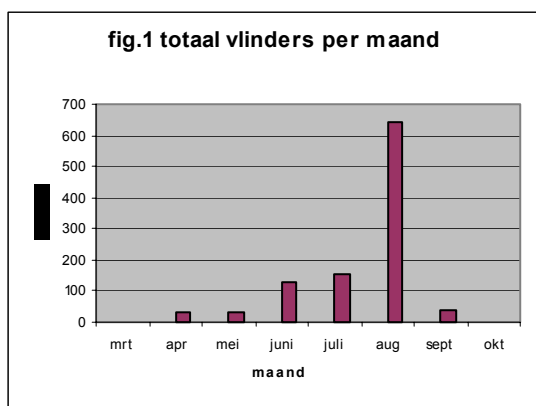
De AWZI- monitoringroute van 2500 meter verdeeld in 5 sectoren, werd 19 maal geteld in seizoen 2010 dat liep van april tot oktober. De aantallen vlinders waren laag, index dagvlinders $T/ab=i$ 53,8 (in 2009 nog 97,8). Er werden 14 soorten dagvlinders gezien, 2 soorten overdag vliegende nachtvlinders en 13 soorten microvlinders. Het groot dikkopje was nieuw in deze locatie. Het icarusblauwtje is de meest getelde vlinder en de populatie bruine blauwtjes en kleine vossen lijken zich uit te breiden. In seizoen 2010 is een begin gemaakt met aangepast maai-beheer gericht op de instandhouding van de huidige populaties. Voor de uitbreiding van de populaties is het noodzaak het maai-beheer te continueren en voor de vestiging van nieuwe soorten zou aanplant van vooral bomen en struiken zeer welkom zijn om de natuurwaarden in deze locatie te verhogen. Bekijken we de meerjaren soortenlijst dan zijn er in deze locatie t/m 2010, 15 soorten dagvlinders, 17 soorten microvlinders en 4 soorten overdag vliegende nachtvlinders gedetermineerd.

3. Methode

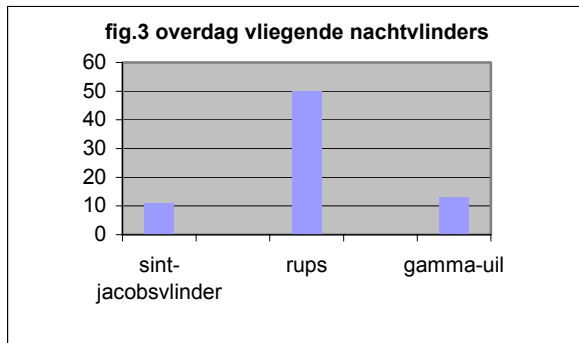
De methode van monitoring is de gebruikelijke voor dagvlinders. Hierbij wordt een telroute gelopen (in deze locatie $\pm$ 2500 m) in een denkbeeldige kooi van 5x5x5 meter waarin alle vlinders worden genoteerd. De route wordt gelopen in het vliegseizoen dat loopt van april t/m oktober waarbij 1 maal per week de locatie wordt bezocht mits het weer (zonnig en wind minder dan 5 Beaufort) het toelaat. Incidenteel worden vlinders gevangen ter identificatie en weer vrijgelaten.

4. Resultaten

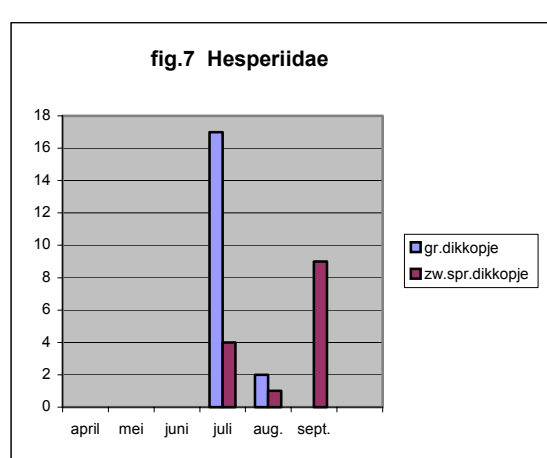
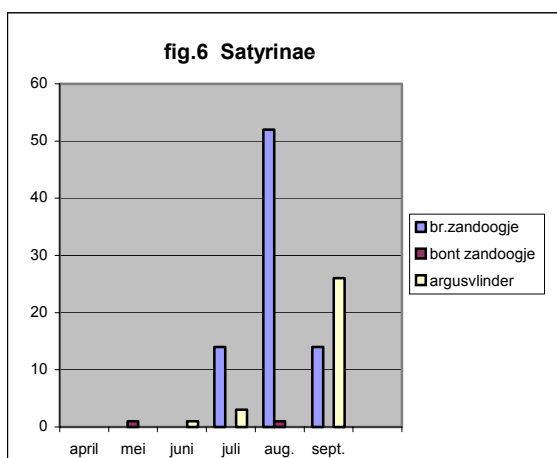
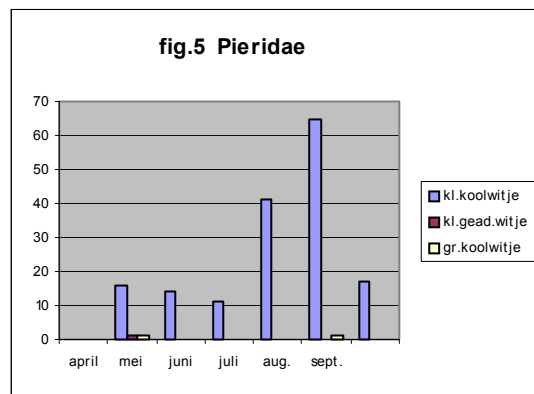
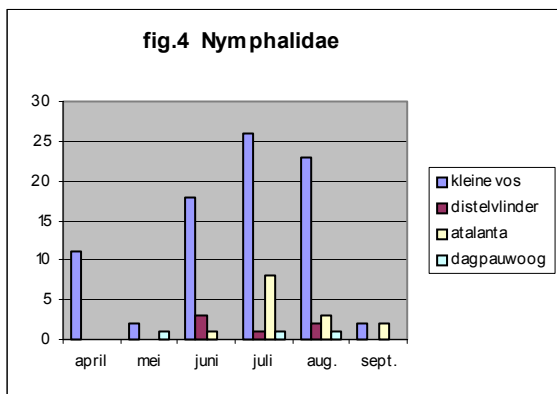
Het aantal vlinders geteld in 2010 is 1021 waarvan de hoogste aantallen in de maand augustus, zie fig. 1 en jaarlijst.

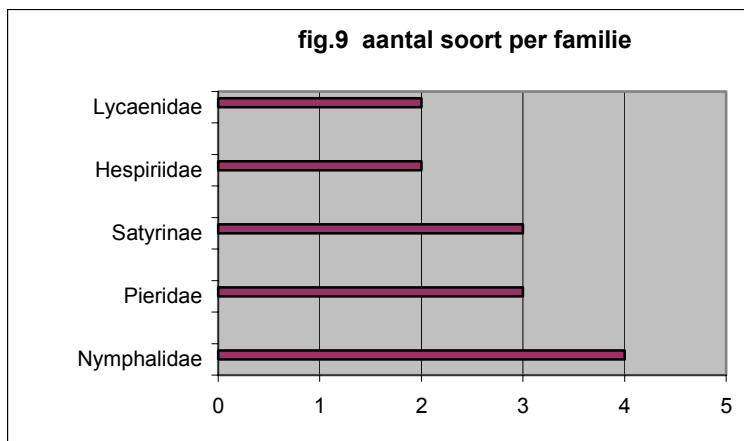
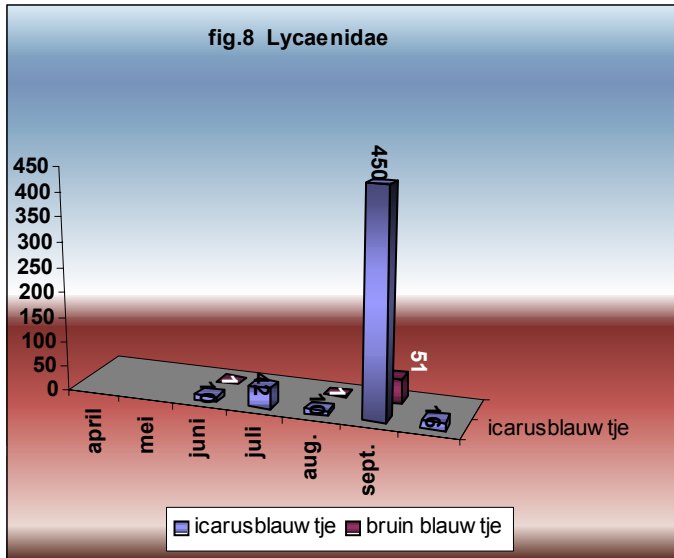

De aantallen vlinders per familie waren van hoog naar laag Lycaenidae (2 soorten), Pieridae (3 soorten), Satyrinae (3 soorten), Nymphalidae (4 soorten) en de Hesperidae (2 soorten), zie fig. 2. Er werden totaal 14 soorten dagvlinders gezien. Van de overdag vliegende nachtvlinders werd uit 2 families 1 soort gezien, de gamma-uil (13) uit de familie der Noctuidae en de sint-jacobsvlinder (11) uit de Arctiidae. Wel werden van deze soort >50 rupsen geteld op vooral Jacobskruiskruid, zie fig. 3.

Het icarusblauwtje uit de familie van de Lycaenidae is de soort met de hoogste aantallen (528) gevolgd door klein koolwitje (164) van de Pieridae. Bij de Nymphalidae werd kleine vos het meest geteld (82) en bij de Satyrinae bruine zandoog (80) en argusvlinder (30). Zie voor aantal en soort de figuren 4, 5, 6, 7, 8 en 9 alsmede de jaarlijst.

5. Resultaten microvlinders en overdag vliegende nachtvinders

Hoewel er niet speciaal op microvlinders werd geteld werden deze toch genoteerd als ze in het gezichtsveld verschenen, dit was tevens het geval bij de overdag vliegende nachtvinders, zie de jaarlijsten. Er werden 13 soorten microvlinders genoteerd met een totaal van 163 vlinders, zie jaarlijst. Het meest geziene vlindertje was het bleke grasmotje (61) uit de familie Crambidae, uit de familie Yponomeutidae werd 1 soort aangetroffen waarvan de determinatie op vleugelkenmerken niet kon worden vastgesteld en derhalve als stippelmot wordt ingevoerd. Zie voor de overige aantallen en soorten de jaarlijst.

6. Conclusie

Het jaar 2010 zal als een slecht vlinderjaar in de verslagen komen. Zowel van imago als soort waren de aantallen laag (dagvlinders $T/ab=i$ 53,8 in 2009 nog 97,8). Het geplande aantal bezoeken werd dan ook niet gehaald, vooral weersinvloeden zijn hier debet aan. Ook kan van invloed zijn geweest dat er in deze locatie in juni niet is gemaaid waardoor vooral klaversoorten door ruigtekruiden en riet werden overgroeid. Dit heeft de populatie blauwtjes geen goed gedaan al is het icarusblauwtje nog wel de meest voorkomende vlinder in deze locatie. Opmerkelijk was wel dat het bruin blauwtje meer werd geteld wat wel bijzonder is voor deze toch wel gevoelige soort zeker daar het voorkomen van de waardplanten van deze soort zeker niet uitbundiger was dan in 2009. Bij de Nymphalidae werd de kleine vos meer gespot, terwijl het landkaartje dit seizoen niet werd gezien. Ook de distelvlinder liet zich niet veel zien, maar dat is begrijpelijk gezien de lage aantallen die uit het zuiden naar Nederland migreerden. Bij de Hespertiidae zagen we dit seizoen ook het groot dikkopje voor

het eerst, vooral langs het talud van de aangrenzende A4 was de nieuwe soort in deze locatie te vinden evenals het zwartsprietdikkopje, welke ook in aantal toenam. Bij de Pieridae werden dit seizoen geen luzernevlinders gespot, bij de overige soorten waren weinig veranderingen in de aantallen. De argusvlinder bij de Satyrinae was dit jaar ook een verliezer, de aantallen van deze soort lieten dit seizoen een halvering zien t.o.v. 2009. Ook voor deze soort zal het slechte voorjaar hier debet aan zijn. Opvallend dit seizoen was ook dat er geen klaverspanners (*Chiasmia clathrata*) werden gezien, in vorige seizoenen nog één van de meest gespotte overdag vliegende nachtvlinders. De reden hiervan is gissen maar het zou te maken kunnen hebben met het verdringen van de waardplanten door overgroei door ruigtekruiden. Ook het microvlindertje sergeant-majoortje (*Grapholita compositella*) net als eerder genoemde soort talrijk aanwezig, werd dit seizoen niet gezien, deze soort heeft ook de *Trifolium*-soorten als waardplant. Dit seizoen werden 13 soorten microvlinders gedetermineerd; een toename met 4 soorten t.o.v. 2009. Bij de data van de aantallen van de micro's moet wel vermeld worden, dat op deze soorten niet speciaal werd geteld. Waarschijnlijk liggen de aantallen aanmerkelijk hoger dan vermeld en als er geïnventariseerd zal worden op de microlepidoptera zullen er vast ook meer soorten worden gevonden. Misschien iets voor de toekomst mede ook doordat deze locatie nog in ontwikkeling is en de effecten van het in 2010 afgesproken beheer merkbaar worden.

7. Aanbevelingen voor beheer

Het allerbelangrijkste in deze locatie is het maaibeheer. Voor de blauwtjes is het van cruciaal belang dat de klaversoorten talrijk blijven. Daarom moet er op de juiste tijdstippen in het jaar gefaseerd worden gemaaid. Het maaisel moet bij voorkeur worden afgevoerd of verzameld zodat de grassen niet de andere flora overgroeien. Klaver is gebaat met korte vegetatie dus bij voorkeur maaien in mei/juni en september. Om er voor te zorgen dat er voldoende aanbod van nectarplanten is moet er gefaseerd worden, dus stukken moeten maar één maal per jaar gemaaid worden, bij voorkeur in september. In het voorjaar is er met de beheerder (Hoogheemraadschap van Delfland) overleg geweest dat heeft geresulteerd in een beheer dat meer afgestemd zal worden op de vlinders hetgeen we natuurlijk als zeer positief ervaren. In september is er na overleg met de aannemer en monitor gefaseerd gemaaid en het maaisel afgevoerd en we hopen dat in het voorjaar een continuatie in dit beheer mag volgen. Een probleem is de excessieve opslag van riet in deze locatie wat een probleem is voor de flora die hierdoor dreigt te verstikken. Misschien zou er in mei al moeten worden gemaaid om dit enigszins te beteugelen. Een positief effect op de vestiging van grotere populaties van b.v. bont zandoogje, landkaartje, Citroenvlinder etc. zou de aanplant zijn van bomen en struiken als meidoorn, sleedoorn, sporkehout enz. Dit is in het overleg met de beheerder ook wel aan de orde geweest, maar hier is in 2010 nog geen uitvoering aan gegeven. Het is wenselijk dat dit alsnog in het nieuwe seizoen kan worden gerealiseerd, indien hier budget voor gevonden kan worden? We zien dat nu er meer brandnetels en distels zijn blijven staan de soort kleine vos hiervan al profiteert. Het is dan ook van cruciaal belang het in 2010 aangevangen maaibeheer te continueren.

8. Verantwoording

Auteur en monitor: Leo Poot

Foto's: Leo Poot

Foto voorkant: AWZI-terrein

muntvlindertje

Jaarlijst dagvlinders AWZI 2010 37-15-32 (data gerelateerd aan 19 bezoeken)			
Soort	Soort	Aantal	Waardplant
argusvlinder	Lasiommata megera	30	grassen
atalanta	Vanessa atalanta	14	brandnetels
bont zandoogje	Pararge aegeria	2	grassen
bruin blauwtje	Plebeia agestis	53	geranium soorten
bruin zandoogje	Maniola jurtina	80	grassen
dagpauwoog	Inachis io	3	grote brandnetel
distelvlinder	Vanessa cardui	6	distels
groot koolwitje	Pieris brassicae	2	kruisbloemigen
icarusblauwtje	Polyommatus icarus	528	klaversoorten
klein geaderd witje	Pieris napi	1	kruisbloemigen
klein koolwitje	Pieris rapae	163	kruisbloemigen
kleine vos	Aglais urticae	82	grote brandnetel
zwartsprietdikkopje	Thymolycus lineola	14	grassen
groot dikkopje	Ochlodes faunus	19	grassen
Totaal		997	

Jaarlijst overdag vliegende nachtvlinders AWZI 2010 37-15-32 (data 19 x route)				
Familie	Soort	Soort	Aantal	Waardplant
Arctiidae	Tyria jacobaeae	sint-jacobsvlinder	11	div. kruiskruid
		rups	>50	
Noctuidae	Autographa gamma	gamma-uil	13	klaver/brandnetel

Jaarlijst microvlinders AWZI 2010 37-15-32 (data 19 x route)				
Familie	Soort	Soort (ned.)	Aantal	Waardplant
Crambidae	Agriphila latistria	witlijngrasmot	10	dravik spp.
	Agriphila straminella	blauwoog grasmot	18	grassen
	Agriphila tristella	variabele grasmot	10	grassen
	Chrysoteuchia culmella	gewone grasmot	27	grassen
	Crambus perlella	bleke grasmot	61	grassen
	Pyrausta aurata	muntvlinder	5	watermunt
Tortricidae	Orthotaenia undullana	woudbladroller	2	brandnetel
	Celypha lacunana	brandnetel bladroller	12	brandnetel/distel
	Agapeta hamana	distelbladroller	3	klaver/distel
Cosmopterigidae	Limnaecia phragmitella	lisdoddeveertje	8	lisdodde
Oecopharidae	Esperia sulpharella	esperiamot	1	dood hout
Pterophtheradae	Platyptilia gonodactyla	hoefbladvedermot	5	klein hoefblad
Yponomeutidae	?	stippelmot	1	div. struiken
Totaal			163	

Dit verslag bevat de gegevens van een inventarisatie van dagvlinders, overdag vliegende nachtvlinders en microvlinders in 2010 en aanbevelingen voor het beheer van het AWZI-terrein van het Hoogheemraadschap Delfland in Midden-Delfland opgesteld door Leo Poot.

De KNNV, de vereniging voor veldbiologie.

De KNNV opent je ogen en hart voor de natuur Met elkaar komen we op voor de belangen van die natuur.

